

Als vrijwilligersorganisatie willen we zorgen dat de vrijwilligers veilig en gezond in het Arboretum Oostereng kunnen werken en willen we natuurlijk ongelukken voorkomen. Aan de basis van veilig werken staat een risico inventarisatie, indien wordt gewerkt met gevaarlijk gereedschap, bestrijdingsmiddelen, op hoogte wordt gewerkt.

Een risico-inventarisatie is niet verplicht voor een vrijwilligersorganisatie die zonder vergoedingen werkt.

De Arboretum is in beginsel niet van toepassing op vrijwilligers. Vrijwilligers zijn zelf verantwoordelijk voor veilig werken.

Alleen als er ernstige risico's aanwezig zijn, blijven de arbeidsvoorschriften wel van toepassing. Daarnaast blijven vrijwilligersorganisaties verantwoordelijk en aansprakelijk voor veilige en gezonde werkomstandigheden voor hun vrijwilligers.

Het Staatsbosbeheer is en blijft als eigenaar verantwoordelijk voor de veiligheid van de bossen waartoe het arboretum behoort en voor het beheer van de bomen die niet tot de bijzondere bomen van het arboretum behoren.

De Stichting Arboretum Oostereng is verantwoordelijk voor het beheer van de bomen die wel tot de bijzondere bomen van het arboretum behoren.

Met de volgende stappen gaan we aan de slag met de risico-inventarisatie.

1. Er is een coördinator veiligheid aangesteld. Op dit moment is dat Taaio Bennis.
2. Veilig vrijwilligerswerk wordt regelmatig besproken in het bestuur.
3. Met de vrijwilligers worden mogelijke risico's en maatregelen geïnventariseerd; instructies hangen in de koffieruimte.
4. Met het bestuur vaststellen welke risico's en welke maatregelen worden aangepakt.
5. Zorgen dat de vrijwilligers hun afspraken nakomen.
6. Risico's en maatregelen worden teruggekoppeld naar de vrijwilligers.

Veilig en slim

Veilig werken is niet alleen voor jezelf belangrijk, maar zeker ook voor je collega's die om je heen werken. Veilig werken is ook slim werken, bedenk eerst een plan van aanpak voordat je ergens aan begint. Veilig werken is niet alleen bedoeld om ongelukken te voorkomen, het is ook bedoeld om te zware belasting van je rug en je knieën te voorkomen.

Voorbeelden:

1. Als er getild moet worden, bedenk dan eerst hoe zwaar het is. Moet je het wel optillen? Mogelijk kun je het rollen of slepen. En vraag extra hulp. Til nooit meer dan 25 kg per persoon.
2. Til niet met je rug maar met je benen. Ga dus door de knieën en houd je rug zoveel mogelijk recht. Je beenspieren zijn bovendien sterker dan je rugspieren dus het werk wordt gemakkelijker.
3. Voor je een boom of boompje gaat omzagen overleg je eerst met de anderen.
4. Houd altijd overzicht: Wie is waar aan het werk? Wordt daar veilig gewerkt en slingeren er geen scherpe voorwerpen rond? Zo niet zeg er dan wat van.
5. Zorg dat je zelf op een veilige plek staat.

Veiligheidsinstructies

1. Vrijwilligers zorgen zelf voor stevig schoeisel en stevige werkkleding.
2. Draag zoveel als mogelijk handschoenen, deze zijn bij zaagwerkzaamheden verplicht. Werkhandschoenen en een helm worden door de SAO ter beschikking gesteld.
3. Werk niet onder of vlakbij dode bomen, onder hangende bomen en onder grote dode takken.
4. Zet gevaarlijke locaties af met rood-wit lint als daar in de buurt gewerkt gaat worden en werk nooit op een locatie die door rood-wit lint is afgezet.
5. Laat geen gereedschap slingeren op plekken waar je zelf of anderen lopen. Leg zagen op een veilige plek neer, zodat niemand zich daar aan kan verwonden.
6. Bij het omzagen van bomen van 6 meter of hoger staat er altijd iemand op te letten op de veiligheid zonder dat deze persoon zelf zaagt. Een helm is verplicht.
7. Gebruik gereedschap op de juiste manier. Vraag instructies aan de coördinator.
8. Houd de werkruimte, toilet en koffieruimte opgeruimd en schoon.
9. Verlaat het bos bij onweer, storm en hevige neerslag.
10. Als je buiten de reguliere vrijwilligersdagen (zaterdagmorgen en maandagmiddag) in het arboretum actief bent, zorg dan dat je nooit alleen werkt.

Gereedschappen

Algemeen

- vraag instructies aan ervaren vrijwilligers hoe een bepaald gereedschap te gebruiken.
- controleer of de gereedschappen scherp en intact zijn; repareer zelf of vraag iemand om reparaties uit te voeren.
- vrijwilligers gebruiken geen motorzaag, accuzaag of bosmaaier. Dit is alleen toegestaan voor mensen die daarvoor een cursus hebben gevolgd en regelmatig een opfriscursus volgen.

Spaden en scheppen

- na gebruik schoonborstelen
- in de winter natte spaden behandelen met WD40-spray of heggenschaar-spray.

Beugelzagen en snoeizaagjes

- natte zagen droog maken, verder laten drogen op de werkbank, en evt behandelen met WD40-spray of heggenschaar-spray.
- nooit mee in het zand zagen of wortels doorzagen want dan zijn ze meteen bot
- inspecteer of ze intact en scherp zijn

Motorzaag en accu-motorzaag

- alleen te gebruiken voor mensen die een cursus motorzagen hebben gevolgd.
- de algemeen geldende veiligheidsmiddelen voor motorzagen zijn verplicht.
- zaag niet alleen op de werkplek; zorg dat iemand in de buurt is.

Bosmaaier

- alleen te gebruiken voor mensen die een cursus bosmaaieren en/of motorzagen hebben gevolgd.

-veiligheidsschoeisel, -kleding, gehoorbescherming en gezichtsscherm of veiligheidsbril zijn verplicht.

Vaste slijpmachine op de werkbank

-alleen te gebruiken door mensen die daarvoor toestemming hebben van de coördinator of de coördinator veiligheid.

-veiligheidsbril en handschoenen zijn verplicht.

-loshangende kleding en lang haar altijd wegstoppen, zodat dit niet tussen draaiende delen kan komen.

Bijl

-in principe niet te gebruiken door vrijwilligers vanwege veiligheid. Het is een gevaarlijk stuk gereedschap waarvoor een juiste werktechniek en ervaring nodig zijn. Speciaal veiligheidsschoeisel: motorzaag-veiligheids-schoenen zijn verplicht.

Veel voorkomende werkzaamheden

Zaagwerk met handzagen

1. Lees de veiligheidsinstructies in de koffieruimte.
2. Vraag instructies aan de coördinator, al doende leert men.
3. Bij bomen hoger dan 6 meter is een helm verplicht.
4. Welke kant helt de boom op? Kun je hem veilig die kant op laten vallen?
5. Maak altijd een valkerf.
6. Heb je hulpgereedschap nodig?
7. Waar komen de takken te liggen zodat er minder takken-sleepwerk is? Overweeg dan de velrichting.
8. Vraag eerst instructies aan de coördinator als je niet zeker van je zaak bent.
9. Bij het vellen van bomen met een diameter op borsthoogte van 20 cm of meer dient de coördinator, of iemand met een motorzaagcertificaat aanwezig te zijn.